

פורים – חיוב נשים בקריאת המגילה

חיוב נשים בקריאת המגילה

נשים חייבות בקריאת המגילה כאנשים, מפני שהיו באותו הנס. אף על פי כן, יש הרבה הבדלים בין דין נשים לאנשים בקריאת המגילה, ונבארם אחת לאחת.

אשה שקוראת לעצמה מגילה

מעיקר הדין אשה יכולה לקרוא לעצמה מגילה ולהוציא את עצמה, אבל יש אומרים שנשים אינן חייבות בקריאת מגילה אלא בשמיעה בלבד. דהיינו, אנשים חייבים "לקרוא" מגילה, ולכן מברכין "על מקרא מגילה", ויוצאים ידי חובת "קריאה" כאשר שומעים את המגילה, דשומע כעונה, והרי זה ממש כמו שהוציאו בפיהם, דהלכה למשה מסיני שהשומע מפי אחר שמחוייב בדבר, הרי זה כמו שהוציא מפיו, אבל לנשים לא חייבו אותן חז"ל לקרוא, אלא לשמוע בלבד, לפיכך אשה שקוראת לעצמה תברך "לשמוע מקרא מגילה". אבל יש אומרים שנשים חייבות במקרא מגילה, ומברכות כאנשים "על מקרא מגילה", וכן מנהג העולם.

ומכל מקום לכתחלה אשה לא תקרא לעצמה, כיון שעל פי הסוד אין ראוי שאשה תקרא בעצמה מגילה, אבל אם אין לה מי שיקרא לה, חייבת לקרוא בעצמה מתוך מגילה כשרה. ואם אינה בטוחה שידעת היטב את כל הדקדוקים, תבקש מאשה שתשמע אותה, ותתקן אותה אם תטעה.

האם אשה יכולה להוציא אשה

אשה יכולה להוציא אשה אחרת, אם אין להן איש שיקרא להן. אבל אם אשה כבר יצאה ידי חובה, אין יכולה להוציא אשה אחרת, כיון שיש פוסקים שאשה אינה בכלל ערבות, ואינה מחוייבת בדבר, אבל אנשים, אפילו שכבר יצאו הם בני חיוב, כיון שחייבים מדין ערבות.

האם אשה יכולה להוציא אשה

ואף על פי שנשים חייבות במקרא מגילה, לא תקרא אשה לאנשים מפני כבוד הציבור, ואפילו לאיש יחיד לא תקרא, כיון שלא חילקו בזה. וכל זה לשיטה שנשים חייבות "במקרא מגילה", אבל לסוברים שנשים חייבות רק לשמוע מגילה, בודאי אין אשה יכולה להוציא אנשים אפילו בדיעבד, כיון שלאנשים יש חיוב "לקרוא", ולאשה חיוב "לשמוע", וכלפי האיש, נחשבת אשה לאו בר חיובא של קריאה, ומי שאינו מחוייב בדבר לא מוציא אחר.

האם אשה חייבת לבוא לבית כנסת

אף על פי שאדם יוצא ידי חובת קריאת המגילה אם קורא בביתו, חייבו חז"ל לבוא לבית הכנסת לקרוא בציבור, דברוב עם הדרת מלך. ונחלקו הפוסקים, האם גם הנשים חייבות לבוא לבית הכנסת לשמוע מקרא מגילה ברוב עם, או שאין דין זה שייך לנשים, ויכול האיש לקרוא לה בביתו. ונפקא מינא באופן שצריך לשמור על ילדים קטנים בבית, ויש בן, בן חינוך. דאם נשים חייבות לשמוע ברוב עם, ישאר הבן חינוך בבית, והאשה תלך לבית הכנסת לשמוע מקרא מגילה. אבל אם אין חיוב ברוב עם בנשים, האשה תשאר בבית, והבן חינוך ילך לשמוע מקרא מגילה. ונראה שעדיף שהאשה תשאר בבית, דרוב פוסקים סוברים שאין בנשים דין ברוב עם, ויכול בעלה לכתחלה לקרוא לה בבית, שכל כבודה בת מלך פנימה.